

این پرونده: مربی پرورشی در مدارس آموزش و پرورش

گام اول برای اینکه بخواهیم نقشه ای برای قدم گذاشتن در جاده طلبگی برداریم، انتخاب مقصد است. برای انتخاب مقصد نیز باید نسبت به ماموریت ها و رسالت هایی که به عهده طلاب است آگاهی داشته باشیم تا بتوانیم متناسب ترین آن ها را با توجه به استعداد، توانمندی، شخصیت و... خود انتخاب کنیم. ما سعی کرده ایم در اولین گام از نقشه راه مسیر طلبگی ابتدا ماموریت ها و وظایفی که به عهده طلاب است و هر کدام باید یکی از آن ها را بپذیرند و تمام تلاش خود را برای تحقق آن انجام دهند را ارائه کنیم.

هر طلبه بر اساس آیه مشهور نفر، که مبنای ایجاد و تشکیل حوزه های علمیه است، لازم است اقلاً در یکی از عرصه های طلبگی که از این آیه استخراج می شود انجام وظیفه کند. این عرصه ها عبارتند از تفقه در دین، ابلاغ دین و اقامه دین.

1. تفقه در دین:

فهم دقیق، منسجم و کامل از دین اسلام بر پایه وحی و عقل و سخن و سیره پیامبر و امامان معصوم (علیهماسلام) به عنوان کاملترین برنامه ی رشد و تعالی انسان و از مهمترین رسالت های روحانیت شیعه می باشد

2. ابلاغ دین:

تعلیم، تبیین و نشر علوم و معارف اسلامی و پاسداشت آنها در برابر برداشت های نادرست و تبیین های ناصواب و تربیت نیروهای متخصص و آگاه به این معارف از رسالت های روحانیت شیعه است.

3. اقامه دین:

تحقق عینی اسلام در ابعاد مختلف (عقیدتی، تربیتی، اخلاقی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی) در جوامع بشری، بر پایه قسط و عدل، نفی طاغوت، ایجاد و گسترش حکومت و تمدن اسلامی و زمینه سازی برای حاکمیت جهانی دین با ظهور امام عصر عجل الله تعالی فرجه است.

هر یک از این عرصه های سه گانه مصادیق فراوانی (کارویژه ها و مشاغل طلبگی) را پیش روی طلاب قرار می دهد که به عنوان وظایف و رسالت های اصلی طلاب تلقی می شود. و طلاب حوزه های علمیه موظفند یکی از این مصادیق را انتخاب نموده و برای تحقق آن تلاش کنند. انجام صحیح هر یک از ماموریتها و رسالت های حوزوی نیاز به همراه داشتن این سه عنصر دارد. دانش، مهارت و معرفت.

این سه مورد برای انجام هرکاری لازم است. از سخن گفتن با دوست و خانواده خود که بدیهی ترین کار روزانه شماست بگیریید تا فرستادن ماهواره به فضا. شما برای یک سخن گفتن ساده باید بدانید چه چیزی می گویند، (دانش) در چه شرایطی می گویند (معرفت) و چگونه آن را بیان می کنید (مهارت). انجام صحیح همه این اقدامات نیاز به دانش، معرفت و مهارت دارد و بدون هر یک از این سه مورد یک جای کار لنگ خواهد زد.

1. دانش:

آنچه ما در حوزه می آموزیم به لحاظ اینکه بالفعل و مستقیم در جامعه کاربرد ندارد و به عنوان علوم آلی و ابزاری برای اجتهاد و استنباط به کار می آید، پاسخگوی نیاز دانشی طلاب برای ارائه خدمات دینی به جامعه نمی باشد. گرچه اعتقاد داریم آموختن آنها برای ایجاد هویت و ادبیات طلبگی ضروری است و بدون ممارست و یادگیری علوم حوزوی نمی توان حق مطلب را برای پذیرفتن و به انجام رساندن ماموریت های طلبگی ادا کرد. اما باید پذیرفت که این دانشها و علوم حوزوی لازم است اما به هیچ عنوان کافی نیست. لذا هر طلبه متناسب با نقشی که برای خود انتخاب می کند، باید دانش های تکمیلی و لازم برای ایفای آن نقش را بیاموزد. در نتیجه ما برای تحقق رسالت هایی که به دوش داریم به دو دسته دانش نیاز داریم:

دانش های اصلی: همه دانش های حوزوی که طلاب در مقطع عمومی، تخصصی و عالی، موظف به فراگیری آن هستند.

دانش های تکمیلی: دانش هایی که متناسب با ماموریت طلاب در کارویژه ها لازم است فراگرفته شود.

2. معرفت:

به عقیده ما افرادی که با این هدف به حوزه آمده اند که در یکی از مشاغل طلبگی مشغول شوند و از جایگاه اجتماعی آن شغل طلبگی، حقوق و مزایای دیگر آن بهره مند شوند، با طلابی که با هدف پذیرفتن یکی از نقش های طلبگی که تحقق آن به عهده سازمان حوزه است و جزء ماموریت ها و رسالت های حوزوی است، به میدان آمده اند، تفاوت فاحشی دارند. هرچند که در عمل، هر دو دسته اقدامات واحد و مشابهی را انجام میدهند. دلیل ما بر این ادعا، تفاوت تاثیر حضور و عملکرد افرادی است که هم اکنون در ادارات و سازمان های فرهنگی و مذهبی مشغول فعالیت هستند. همان تفاوتی که در رفتار و گفتار این دو دسته وجود دارد. برای مثال دسته اول خود را کارمندانی می دانند که در گذشته درس طلبگی نیز خوانده اند و سال ها در حوزه مشغول بوده اند. اما دسته دوم خود را طلبه ای می دانند که هم اکنون یکی از نقش های طلبگی را پذیرفته و در حال ارائه خدمات طلبگی به جامعه است.

لذا ما در طراحی نقشه راه مسیر طلبگی به این نکته توجه داشته ایم که حوزه علمیه به افرادی آشنا با هویت طلبگی و پذیرنده نقش ها و ماموریت های طلبگی و آگاه نسبت به تاثیرگذاری آن نقش در جامعه، نیاز دارد و برای تربیت چنین افرادی محتوای لازم را طراحی نموده ایم.

از طرفی انجام و تحقق هر یک از نقش های طلبگی نیاز به آگاهی و شناخت لازم نسبت به شرایط و محیط انجام آن ماموریت دارد که برای ایفای هرچه بهتر آن نقش تاثیر بسزایی دارد. ما نام این آگاهی را نیز بصیرت نهاده ایم. پس در این بخش نیز ما به دو دسته شناخت و آگاهی نیاز داریم:

هویت: آنچه یک طلبه باید در مورد هویت طلبگی و نقش مهم یک طلبه در ایجاد تمدن نوین اسلامی بداند.

بصیرت: آنچه یک طلبه به عنوان پذیرنده نقش اجتماعی خود در انجام یکی از کارویژه های طلبگی باید بداند.

هر چقدر نسبت به امری دانش داشته باشید و از محیط و شرایط انجام آن شناخت کافی داشته باشید اما مهارت لازم را برای انجام آن نداشته باشید، نمی‌توانید از عهده آن به صورت مطلوب و مورد انتظار برآیید. مهارت، هنر کاربرد و استفاده از دانش و ابزار است. یک مکانیک حتی اگر بهترین ابزارهای تعمیر یک ماشین را داشته باشد اما مهارت استفاده از آن‌ها را نداشته باشد، نمی‌تواند آن را تعمیر کند. شما هر مقداری که مهارت‌های بیشتری کسب کنید، به دلیل لذتی از کاربرد آن مهارت می‌برید، اشتیاق بیشتری به مهارت‌آموزی در ابعاد مختلف پیدا خواهید کرد. در نتیجه اگر قبل از اقدام به یادگیری مهارت‌های شغلی، به آموختن مهارت‌های توسعه فردی که به نوعی از قبیل مهارت‌های زندگی کردن و رشد فردی است بپردازید، قطعاً آمادگی و اشتیاق بیشتری به فراگیری مهارت‌های شغلی خواهید داشت. با این اوصاف باید گفت آمادگی برای انجام یکی از ماموریت‌های طلبگی علاوه بر آنچه گذشت نیاز به آموختن دو دسته مهارت دارد:

مهارت‌های توسعه فردی: مهارت‌هایی که به طلبه کمک می‌کند تا یاد بگیرد تمامی قابلیت‌ها و توانایی‌های خود را بهبود ببخشد مانند خودشناسی، حل مساله، تصمیم‌گیری، تفکر خلاقانه و نقادانه و ...

مهارت‌های تخصصی: مهارت‌هایی که برای انجام کارویژه‌های پذیرفته شده لازم است فراگرفته شود.

معرفی کارویژه‌ها و مشاغل طلبگی

۱. مربی پرورشی مدارس آموزش و پرورش

مربی پرورشی یکی از مشاغل حوزوی است که برای انجام یک ماموریت مهم طلبگی در عرصه ابلاغ دین، ایجاد شده است. برای دانستن جایگاه مهم کارویژه‌های طلبگی، توجه شما را به کلامی از امام خمینی (ره) جلب می‌نمایم که دلسوزانه در آن به نکته مهمی در مورد مسئولیت‌پذیری و لزوم ایفای نقش طلبگی در جامعه پرداخته‌اند:

نکته آخری که توجه به آن لازم است اینکه روحانیون و علما و طلاب باید کارهای قضایی و اجرایی را برای خود یک امر مقدس و یک ارزش الهی بدانند و برای خود شخصیت و امتیازی قائل بشوند که در حوزه ننشسته‌اند بلکه برای اجرای حکم خدا راحتی حوزه را رها کرده و مشغول به کارهای حکومت اسلامی شده‌اند. اگر طلبه‌ای منصب امامت جمعه و ارشاد مردم یا قضاوت در امور مسلمین را خالی ببیند و قدرت اداره هم در او باشد و فقط به بهانه درس و بحث مسئولیت نپذیرد و یا دلش را فقط به هوای اجتهاد و درس خوش کند، در پیشگاه خداوند بزرگ یقیناً مؤاخذه می‌شود و هرگز عذر او موجه نیست، ما اگر امروز به نظام خدمت نکنیم و استقبال بی‌سابقه مردم از روحانیت را نادیده بگیریم، هرگز فرصت و شرایط بهتر از این را نخواهیم داشت.

صحیفه امام ج ۲۱ ص ۲۹۲

با توجه به مقدمات ارائه شده در مورد نکات لازم برای معرفی یک کارویژه طلبگی و لزوم فراگیری و کسب آمادگی لازم برای انجام یکی از رسالت‌ها و وظایف طلبگی، آنچه یک طلبه برای احراز کارویژه مربی پرورشی لازم است فرا بگیرد به این شرح است:

• دانش

1. دانش های اصلی

- علوم حوزوی برای تکمیل سطح دو حوزه علمیه

2. دانش های تکمیلی

- روانشناسی عمومی
- روانشناسی رشد کودکی و نوجوانی
- روانشناسی اجتماعی
- روانشناسی شخصیت
- روانشناسی یادگیری
- روانشناسی تربیتی
- مبانی جامعه شناسی
- جامعه شناسی آموزش و پرورش
- آسیب شناسی اجتماعی
- مسائل نوجوانان و جوانان
- مبانی راهنمایی و مشاوره
- سنجش و اندازه گیری در علوم تربیتی و روانشناسی
- بهداشت روانی
- ورزش و بازی های تربیتی
- روشها و فنون راهنمایی و مشاوره
- اختلالات یادگیری
- فعالیت های گروهی
- انسان از دیدگاه اسلام
- روابط انسانی در مدرسه

• مهارت

1. مهارت های توسعه فردی

- مهارت های ده گانه توسعه فردی که عبارتند از:

خودشناسی، همدلی، حل مساله، تصمیم گیری، یادگیری، کنترل استرس، کنترل هیجانات، تفکر خلاق، تفکر نقدهانه، ارتباط موثر.

2. مهارت های تخصصی

- مدیریت
- برنامه ریزی
- کلاسداری به روش تدریس فعال
- بازی های پرورشی
- شناخت هنرهای مختلف و به کارگیری هنرها در تربیت و پرورش دانش آموزان از جمله سرود، تواشیح، تئاتر، خوشنویسی، مداحی، مجری گری، نقاشی و...
- مشاوره تربیتی
- روخوانی و روانخوانی قرآن (صوت و لحن و تجوید)
- آشنایی با کتاب و کتابخوانی کودک و نوجوان و جوان
- آیین نگارش و فن سخنوری
- استعداد سنجی

• شناخت

1. هویت و نقش یک طلبه به عنوان مربی پرورشی و تربیتی
2. نقش و جایگاه مربی پرورشی در آموزش و پرورش

شاغل این پست با رعایت اصول و موازین شرعی و اسلامی زیر نظر مدیر واحد آموزشی عهده دار وظایف ذیل می باشد.

- ۱/ برنامه ریزی، سازماندهی، هدایت و ارزیابی و پیگیری اجرای فعالیت های پرورشی و تربیت بدنی مدرسه
- ۲/ تهیه و تدوین برنامه سالانه و تقویم اجرایی فعالیت پرورشی و تربیت بدنی مدرسه با همکاری دبیر یا مربی زیربط بر اساس سیاست های ابلاغی، نیاز سنجی و مشورت با مدیر مدرسه، و ارائه آن به شورای مدرسه برای تصویب
- ۳/ هماهنگی و ارتباط منظم با مسئولان زیربط اداری و حضور در جلسات و همایش های حوزه پرورشی و آموزشی
- ۴/ نظارت بر حسن اجرای اقامه نماز جماعت، فعالیت های قرآنی و تعلیم شعائر دینی و انقلابی در مدرسه با استفاده از ظرفیت تشکل های دانش آموزی و شورای دانش آموزان مدرسه
- ۵/ تعامل با معلمان داوطلب برای ایفای نقش فعال تر پرورشی آنان در داخل و خارج مدرسه و نیز هماهنگی با معلمان پیشکسوت با هدف بهره گیری از همکاری آنان برای تعمیم فعالیت های پرورشی در چارچوب با ساخت های تربیتی
- ۶/ نظارت بر اجرای شیوه نامه ، بخشنامه ها و دستور العمل های حوزه پرورشی و تربیت بدنی ، سلامت و مشاوره امور تربیتی و تحصیلی
- ۷/ نظارت بر حسن اجرای برنامه ها و فعالیت های پرورشی و مراسم آغازین مدارس، مناسبت ها و ایام ا...
- ۸/ نظارت بر کارکرد مربیان پرورشی ، بهداشت ، مشاوره، کتابدار و کارکرد فوق برنامه معلمان تربیت بدنی و تشکل ها و شوراهای دانش آموزی
- ۹/ تهیه و تنظیم گزارش از عملکرد پرورشی مدرسه برای مدیریت شهرستان/ منطقه با رویکرد تحلیلی و ارزیابی کیفی بر اساس بخشنامه ها، شیوه نامه های و ... مربوطه

۱۰/ اهتمام به ارتقای سلامت دانش آموزان و ورزش همگانی با همکاری معلمان بر معلمان ذریبط بر اساس بخشنامه های مربوطه

۱۱/ تسهیل زمینه های شناسایی دانش آموزان مستعد در زمینه های مختلف تربیت بدنی ، علمی ، فرهنگی ،هنری و... با همکاری مربیان پرورشی ،تربیت بدنی و دیگر عوامل آموزشی و ایجاد بستر مناسب در جهت بهره گیری، حمایت و پشتیبانی از آنها با هدف تسریع مراحل رشد و شکوفایی استعدادها ، بر اساس دستور العمل های مربوطه

۱۲/ برنامه ریزی در غنی سازی اوقات فراغت دانش آموزان در راستای توسعه و تقویت خلاقیت، استعدادهای بالقوه و مهارت های فردی با اجتماعی آنان با همکاری سازمان دانش آموزی و سایر تشکل های دانش آموزی

۱۳/ همکاری برای راه اندازی تشکل های دانش آموزی مصوب در مدرسه و نظارت و هماهنگی فعالیت های آنان بر اساس ضوابط و مقررات مربوطه

۱۴/ حضور فعال و مؤثر در شورای مدرسه و نظارت و پیگیری بر حسن اجرای مصوبات این شورا در رابطه با امور پرورشی ، تربیت بدنی، مشاوره امور تربیتی و تحصیلی و سلامت دانش آموزان

۱۵/ پیگیری و نظارت بر حسن اجرای برنامه های خدمات راهنمایی و مشاوره سازگاری، تحصیلی و شغلی و فرآیند هدایت تحصیلی دانش آموزان

۱۶/ برنامه ریزی و نظارت در زمینه برنامه های ارتقای سطح بهداشت روان، شادی و نشاط دانش آموزان و طرح های پیشگیرانه و محیطی با نشاط در مدرسه با بهره گیری از کلیه عوامل ، امکانات و مؤلفه های مؤثر درون و برون مدرسه

۱۷/ نظارت بر کیفیت برنامه های آموزش خانواده و برنامه ریزی به منظور تعامل و ارتباط سازنده با اولیاء به طور فردی و انجمن اولیاء و مربیان در راستای تقویت مبانی تربیتی

۱۸/ نظارت بر کیفیت تدریس دروس پرورشی با توجه به بخشنامه های مربوطه

۱۹/ کوشش در جهت ارتقای سطح علمی و مهارتی با شرکت فعال خود و سایر مربیان مرتبط با حوزه پرورشی و تربیت بدنی در دوره های آموزشی، سمینارهای علمی (خود ارتقایی) و

۲۰/ آشنایی با فناوری اطلاعات و ارتباطات و مصادیق آن (اینترنت، نرم افزار های office و ...)، همچنین آسیب های اجتماعی نو پدید به منظور آشنا ساختن و توانمند سازی دانش آموزی در مواجهه صحیح با آنها

۲۱/ تقویت حس مسئولیت پذیری دانش آموزان در برابر خود و دیگران

۲۲/ تشویق دانش آموزان به درک حفظ ارزشه های میهنی اسلامی بگونه ای متعادل در کنار یکدیگر

۲۳/ تلاش در جهت ایجاد زمینه های تلفیق فعالیت های تربیتی و درک آنها از سوی معلمان و دانش آموزان به ویژه در دروس که امکان رشد پتانسیل های پرورشی بیشتری را دارند، همچون تربیت بدنی، هنر، آزمایشگاه و

۲۴/ کوشش در جهت حفظ ارتباط و تعامل مطلوب معلم و دانش آموز به منظور حفظ ارزشه های معلم و شاگرد

۲۵/ انجام سایر امور ارجاعی و عندالزوم در چارچوب پست مورد تصدی

شرح وظایف مربی پرورشی (امور تربیتی) مدارس

شاغل این پست با رعایت اصول و موازین شرعی و قانونی زیر نظر معاون پرورشی و تربیت بدنی مدرسه عهده دار وظایف ذیل می باشد:

3. برنامه ریزی با تکیه بر روش های نوین پرورشی مبنی بر ساخت های پرورشی به منظور ایجاد فرصت های مناسب در مدارس
4. تهیه و تدوین برنامه سالانه و تقویم اجرایی آن
5. برگزاری و اقامه نماز جماعت با مشارکت فعال دانش آموزان و سایر کارکنان مدرسه
6. همکاری، هماهنگی و تعامل با مدیر و سایر همکاران آموزشی و پرورشی مدرسه برای انجام وظایف محوله در چارچوب پست مورد تصدی
7. همکاری با مدیر و معاون پرورشی و تربیت بدنی مدرسه در خصوص الویت بندی و تدوین برنامه ها و پیش بینی منابع مورد نیاز فعالیت های تربیتی با توجه به نیازها و ویژگی های دانش آموزان جهت ارائه و تصویب در شورای مدرسه
8. همکاری با معاون پرورشی و تربیت بدنی مدرسه و سایر همکاران در تهیه برنامه های فوق برنامه دانش آموزان (اردوها، بازدیدها، نشست های دانش آموزی ، مسابقات و ...) و پیشنهاد به مدیر مدرسه جهت انجام مراحل قانونی و اخذ مجوزهای مورد نیاز و تأمین منابع لازم
9. تقویت حس مسئولیت پذیری دانش آموزان در برابر خود و دیگران از طریق مشارکت آنان در فعالیت های مختلف
10. پیش بینی راه های مختلف تشویق دانش آموزان برای درک حفظ ارزش های اسلامی – میهنی به گونه ای متعادل در کنار یکدیگر
11. کوشش در جهت حفظ ارتباط و تعامل مطلوب معلم و دانش آموز به منظور حفظ ارزش های معلم و شاگرد
12. آشنایی و به کار بستن فن آوری اطلاعات و اینترنت و فن آوری های نو پدید
13. ایجاد و تحکیم ارتباط عاطفی و صمیمی با دانش آموزان به منظور تقویت ارزش های اخلاقی ، مذهبی و پیشگیری از آسیب های رفتاری و اجتماعی
14. تدریس درس پرورشی و سایر دروس مرتبط طبق دستور العمل های صادره از سوی معاونت پرورشی و تربیت بدنی در دوره راهنمایی و متوسطه
15. ارتباط مستمر با والدین و معلمان به منظور رشد و شکوفایی متعادل استعداد های علمی، فرهنگی ، ورزشی و دینی دانش آموزان
16. پیگیری فعالیت های پرورشی و مشکلات تربیتی دانش آموزان در خارج از مدرسه با هماهنگی با مدیر یا معاون پرورشی و تربیت بدنی
17. بررسی و شناسایی مسائل و مشکلات تربیتی دانش آموزان با همکاری دیگر عوامل مدرسه و ارجاع دانش آموزان نیازمند به خدمات راهنمایی و مشاوره به هسته ها و مراکز مشاوره در مناطق
18. تهیه و تدوین گزارشهای مستمر عملکردی به صورت تحلیلی و کیفی در زمینه فعالیت های تربیتی و ارائه آن به مسئول بلافاصله در چارچوب پست مورد تصدی
19. ارتقاء سطح دانش و مهارت های مورد نیاز به صورت فردی (خود ارتقایی) شرکت در دوره های آموزش ضمن خدمت به منظور آشنایی با شیوه های نوین و بهینه فعالیتهای پرورشی
20. تشویق دانش آموزان جهت عضویت و شرکت فعال و مؤثر در شوراهای، مجامع ، کمیته ها و جلسات مرتبط با برنامه ها و فعالیت های تربیتی و تحصیلی
21. استفاده بهینه از امکانات، تجهیزات و وسایل برای انجام فعالیت های پرورشی دانش آموزان و پیش بینی کمبودهای

احتمالی

22. جلب مشارکت فعال همکاران ، دانش آموزان و اولیاء در برنامه ریزی و اجرای مطلوب برنامه ها و فعالیت های پرورشی با استفاده از ظرفیت ها (شورا ، بسیج و سایر تشکل های دانش آموزی)
23. انجام سایر امور مربوط عندالزوم